

# LIBERTATEA

Abonamentul: „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an  
 „Foala Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an  
 Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an  
 și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.

Apare JOIA

Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii  
 țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.

Redacția și Administrația: Orăștie (Jud. Hunedoara).

## Se sparg vechile ziduri de cetate!

Cine a trecut prin vre un oraș să se se din Ardeal, să nu fi văzut rămășițele puterilor ziduri de cetate, cu cari ei își încongituraseră orașul, uncol numai parțial mai din inima lui, cu biserică, școală, primăria și casele bogățiilor negustori și meseriași ai lor? Și, din loc în loc, în zid erau ridicate turnuri de cetate, din cari se putea trage cu arma cât mai departe, spre apărare de vre o năvălă vrășmașă.

Ce grațiu adănc au aceste ziduri când le privești azi!.. Ele par că și spun: Ne găsești pe noi numai acolo, unde aveam ce apăra, unde era bogăție și bunăstare, la care riveau păgânii Turci, cari se repezeau din Țarigrad, până aci, ca să-și încarce carele cu bunătați. Că aveam ce încărca!.. Că se adunau aci bunătați mari, belșug fără samă, cât din truda locuitorilor (sași) ai acestei Cetăți, cât din a mulțimii de clăcași ce umpleau văile și câmpurile din jurul nostru, cari și ei trebuiau să-și care aci, între zidurile noastre, aproape tot rodul muncii lor...

Acesta ar fi grațul zidurilor văzute ale cetăților săsești.

Dar desmerdatul de soarte popor săsesc, temându-se că mulțimile acele albe ce umpleau văile și câmpurile din jurul cetăților lui, ar putea prinde pilda lui și ar învăța și el mesteșugul negoțului și al meseriilor, — își mai trăsese și alte ziduri la jar, ziduri nevăzute: opreliști aspre, de un păcătos egoism, de a nu lăsa pe Români, acele mulțimi albe a căror belșug îl adunau în cetățile lor, — să intre în cetăți, decât pentru a le căra lor belșugul muncii lor, nu pentru a învăța ceva și ei, pentru a se deslipi și ei de gila spre care îi apăsa și ei, Sașii, cât puteau... E-au zidurile „tehnice”-urilor lor, cari nu primeau învățacei de Român la nici o meserie, la nici un negoț, nici la școală!

Abia după 1848 începe a străbate și câte un Românș ca învățacei la o meserie sau la un negustor...

Ci fiindcă D zeu a înzestrat neamul românesc cu însoșiri, cari îi fac să poată duce cu izbândă lupta vieții față de alte popoare, — în abia jumătate de veac, din sânul lui se ridicară de pildă în ținutul Sibiului, aci unde e cetea de căpetenie a Sașilor, atâta meseriași și negustori

români, încât azi avem și noi atâta meseriași și negustori, pe câți au Sașii.

Totuși Sașii nepatându-se împăca cu gândul, că de pildă în sfatul conducător al trebilor de negoț și meserii, care e „Camera de Comerț și Industrie”, să nu mai fie ei singurii conducători, — au luat lupta în alegerea de membri ai acestei Camere, înainte cu vre o lună de zile, punându-și lista curat săsească, în nădejde că Românii n'or prea veni la alegere și așa ei vor ieși biruitori și vor avea Conducerea Camerei ca pe vremile Mariei Tereziei... Românii le-au răspuns la fel: au luat și ei lupta cu lista curat românească. Haida dară, care pe care! Și ori care ar fi biruit, era să fie o nedreptate. S'a întâmplat însă, că conducătorii sași, tot sfătuiind între ei, — se vede că și între ei se aflau unii cari spuneau că rău se face ce să face, și cercuau a-i stămpăra pe cei prea strășnici întru susținerea stării de pe vremea Mariei Tereziei, — au întârziat cu depunerea (înaintarea) listei lor curat săsești. Atunci conducerea alegerii a zis: Lista curat românească ne-având în față una contrară, — se declară (vestește) aleasă!

Și s'au trezit Sașii că au căzut cu totul dela conducerea Camerei de Industrie și Comerț, în chiar cetatea lor cea mare, Sibiul...

Și au alergat deputații lor pe la guvern, pe la singuraticii Miniștri și li au rogat să nu le facă o așa de mare jignire, că se pot bolnăvi jumătate din conducătorii lor de năcaz...

Și guvernul a zis: Hai, fie, laca nu voi întâi alegerea, vom ordona (îndoi) una nouă. Dar fiți mai cuminți și împăceți-vă cu Românii.

Și au învățat conducătorii Sași din lecția primită, și pentru alegerea cea nouă de 10 Aprilie, s'au înțeles cu Românii să pună dară o singură listă: cu 10 Români și 10 Sași...

Așa mai de.

Pă lângă cei 10 membri Români aleși, mai intră apoi mai mulți „membri de drept”, cari și ei sunt aproape toți Români, — și așa conducerea faptică rămâne tot în mâinile Românilor, — doar că au scaun în stat și 10 Sași.

Nu-i dăm noi prea mare însemnătate acestui fapt în sine, că are Camera Comercială și Industrială din Sibiu conducere în precumpănire românească.

Pe noi ne bucură altceva: Că

Românii din ținutul Sibiului, cu veștita lor Poiană și Săliște în ei, au ajuns în timp destul de scurt, în vre o 40 - 50 de ani, să aibă atâta meseriași și negustori români, câți au Sașii, cari de 700 de ani tot meserii și negoț au făcut acolo, apărați de zidurile lor de cetăți, văzute și nevăzute...

Iar asta ne dovedește că: mare e puterea de dezvoltare și de curcirea a acestei popori la 10 - 20 de ani ei va fi întrecut în aceste breșe pe vechii stăpâni ai lor, iar în 50 de ani, vor fi ei mândria și puterea negustorească și de meserii a acestui însemnat ținut.

Alegerea dela Sibiul ne e și ea o dovadă, că — se sparg vechile ziduri de cetate, cari nu apărau pe Sași numai împotriva Turcilor năvăliților, ci și împotriva năvăleii Valahilor...

Această „năvălă”, care e cu totul îndreptățită, care nu răpește nimănui nici un drept, ci numai își cucerește și ea locul ce se cuvine neamului nostru pe acest pământ pe care a fost atâta timp nedreptățit, — nu mai poate fi oprită!

Azi ea a cucerit Sibiul, mâne va cuceri altă cetate streină și vrășmașă nouă, — până ce-i va ajuta D zeu să poată, într'un viitor nu prea îndepărtat, spune: Am cucerit întreg Ardealul, Bănatul, Crișana, și apoi — toată țara!

Până nu vom ajunge aci, nu vom înceta a lupta!

## In Statul Țării

a avut loc iarăș o desbatere de mare însemnătate. Anume: în ședințele dela 6 și 7 April, dl deputat Valer Pop (al Ligii Creștine) a vorbit pe larg despre starea nenorocită pe care o avem noi Românii în orașele țării, și a arătat ce ar fi de făcut pentru a le româniiza. Arată cu pilde izbitoare cum suntem tot mai strămtorați în orașe de valurile de streini, mai ales de jidani, până ce le vom perde cu totul. Azi neamul românesc abia mai face 20 la sută (adecă a 5 a parte) din locuitorii orașelor țării, iar 4 din 5 părți, le formează streinii! — lucru ce trebuie să umplă de adâncă îngrijorare pe orice Român, pe cel dela guvern, ca și pe celalalt pe toți.

A răspuns dl Ministru Goga, recunoscând de pe chiar banca ministerială, că e adevărat, că orașele, ba țara întreagă, ne-a fost năpădită în chip îngrijitor de ruri de streini, cari sunt, aproape toți, nu-

mai consumători (mâncători), dar nu producători (lucrători a căror muncă, dă roade) și de cele mai multe ori niște jăfuitori! Cere tuturor partidelor să-și deă mână la olaltă, pentru a forma un zid de apărare împotriva acestor viriți pe tot felul de căi printre noi.

Vorbirea dlui ministru Goga, ca și cea a dlui deputat Pop, o vom da mai pe larg în numărul viitor (de Paști) unde vom avea loc mai mult, — căci prea sunt frumoase pentru a trece așa ușor peste ele.

La Senat dl senator I. Grădișteanu a adus vorbă în acelaș fel, și dl ministru Goga i-a dat și acolo un răspuns, prin care arăta îndreptățită grija patrioților cari au ridicat glas și steag de luptă împotriva primejdiei evreești, (lucru strigat cu țările în vechile țări mai întâi de studenții nostri, cu revolvelerelă a mână, apoi de Liga Creștină cu steagurile ei împodobite cu crucea luptătoare, svastica. Bine că se cunoaște, și așa mai târziu, chiar de pe băncile ministeriale, îndreptățirea acestei lupte!)

## Numărarea locuitorilor țării.

Era (și mai e) una din marile trebuințe ale țării, de a ne ști: câți suntem, cine suntem azi, în România mărită?

A fost o mare greșală că nu s'a făcut numărarea în anul întâi ori al doilea după întinderea stăpânirii românești peste nolle hotare și azi mâne altă numărare, care să arate cine și cum ne-am sporit?

Di Ministru de Interne, Goga, se pare că are mare trebuință de a ști curat, cine și câți sunt azi locuitorii țării?, pentru a lua unele măsuri de mult cerute, față de acela, cari au venit și stau fără drept în țară.

Așa credem, fiindcă ne-a dat s'o înțelegem prin vorbirea sa mai nouă în parlament, — și prin faptul că a luat, așa chiar pe neașteptate, măsuri pentru a se face numărarea locuitorilor țării în cel mai scurt timp.

Începerea numărării se face din ziua de Paști (24 April).

Au fost chemați la București, Prefecții și Primarii orașelor-municipiu, de li s'au dat toate îndrumările de lipsă.

În ziua de Florii se va face cunoscut prin comune felul cum se va face numărarea.

— Atragem de pe acum luarea aminte a bunilor Români, să fie





**Prețul banilor:**

Un dollar american . . .	173-
Un franc francezesc . . .	680
Un dinar sârbesc . . .	280
Un franc elvețian . . .	33-
O coroană cehoslovacă . . .	5-
O liră englezească . . .	840-
Un franc belgian . . .	24-
O marcă germană aur . . .	42-
Un pengő unguresc . . .	30-
O coroană aur austriacă . . .	24-
O drahmă grecească . . .	270
O levă bulgară . . .	110
O liră turcească . . .	85-
O liră italiană . . .	810

**De vorbă cu cetitorii.**

Când trimiteți banii, vă rugăm scrieți negreșit 2-3 cuvinte pe dosul cotorului (Cuponul) dela Mandatul Postal, că pentru ce trimiteți banii?

— Scrieți totdeauna foarte curat numele d-voastre, apoi comuna și oficiul postal de care se ține comuna, și în sfârșit județul! Atunci cele cerute vă vin îndată și fără greș. (Plasa nu trebuie dată)!

Oficiile postale din Ardeal, Banat, Crișana, nu înalțează o scrisoare dacă e scris numai satul care nu are oficiu postal decât dacă se arată oficiul postal de care se ține acea comună.

**Noua lege comunală și județeană.**

(Legea pentru Unificarea Administrativă) tradusă pe limba poporului așa fel, că o poate înțelege și cel din armă țaran, și își poate cunoaște astfel drepturile de cetățean la comună și la județ, și dreptul slujbașilor față de ei.

Prețul: 40 Lei, trimisă franco recomandat. Banii înainte. Cu „rambus“ nu se trimite. Când se cumpără mai multe (cel puțin 3), prețul numai 30 Lei și 10 Lei pe deasupra pentru a merge franco-recomandat. — A se cere la: **Administrația „Libertatea“**

**Caută loc, în județul Hunedoara, o fotografistă care cunoaște bine rețosatul. — Informații la foaie.** (9) 2-2

**Vin vechiu**

În Comuna Săsciori (j. Alba) se află de vânzare din mână liberă, circa 350 Decalitre vin vechiu din anii 1915, 1920 și 1922, calitate superioară, cu preț convenabil, la

**Dumitru Aleman** (1036) 2-2. Săsciori (j. Alba).

**CAROL KÖNIG**

Zugrăvitor de case, în Oraște, Piața Târgului de lân No. 3. — lucrează cu prețuri solide, serviciul cel mai mulțumitor. (1040) 3-6.

**Femeie** din casă bună, să caute ca gospodină, pentru un văduv fără copii, econom în stare bună, locuitor la oraș; să aibă etatea 50-60 ani.

(1047) 2-3 A se adresa la foaie.

**Casă de vânzare**

potrivită pentru economi. — Fac și schimb cu altă casă mai în apropiere de Tip. Libertatea.

**Nu scăpați prilejul!**

Sistându-mi din străinătate și dela mari meșteri din țară, cele mai bune mărfuri de manufactură, prima calitate. — Învit onorabili cumpărători de mărfuri de manufactură din loc și din comunele din jur, să nu întrelase prilejul să mi cercetați Prăvălia mea, în care le pun la îndemână **marfă bună, cu prețurile cele mai scăzute!** Fără concurență de teftin! — Anume:

- Crepon colorat, cal. I, . . . metr. 38 Lei
- Crepon color., cal. I, cu bordură „ 48 „
- Stofe pentru haine de dame „ 68 „
- Rips pentru costume de fetițe „ 84 „
- Stofă pentru haine de dame „ 98 „

Vizitarea prăvăliei nu obligă la cumpărare. Na scăpați prilejul a o cerceta! 1053 2-3

**Ioan Inșca,** Comerciant de manufactură, Oraștie, Strada Regală 14 (Casa Szöllösy).

**MOTOR**

de 6-7 H. P., baloză cu 2 vînturătoare; o moară completă, cu petri francezești de 30 joll; — altă moară de 20 joll, tot completă; — se vînd foarte ieftin de:

**George Teodorovici** în Coșlâna, p. Teodobești, j. Suceava (Bucovina).

**Casa de vânzare.**

În Oraștie, Str. Prințul Mihail (ft. a Dealului) e de vânzare o casă stînd din 2 odăi, bucătărie, șură și grajd, șopru, și grădină.

1056 1-2 **Mihailă Laister.**

**AVIZ.** Subsemnata am o proprietate de 30 jugăre fînaș-pășune în hotarul comunei Căglr, muntele Prhodiste, în apropiere de moșia lui Bădea, pe care o vînd întreagă sau parte din ea, o dau în arîndă pe unul sau mai mulți ani, întreagă sau părți din ea...

Condiții de plată ușoare!  
**Vad Malvina Blaga**  
Trafică, lângă Hot. „Central“ Oraștie.

**Ofertă de sărbători**

Ofer onoratului public depozitul meu bogat asortat cu opinci, tălpi, piesi de ghețe (fete) negre și colorate precum și ghețe gata de tot soiul, dela ghiata (păpușul) de port de toate zilele, până la cele mai fine ghețe de modă și sandale, — **cu cele mai ieftine prețuri de fabrică!**  
Ghețe de pînză în gri și alb, calitate prima, cu prețul uimitor de ieftin, dela 185-380 Lei.  
Cu stimă: **RUDOLF KOOTZ**  
Magazin de Piele și Ghețe, în Oraștie Str. Regală 1.  
(1052) 2-3.

Aducem p. t. publicului la cunoștință că

**REPREZENTANTA**

tuturor produselor fabricii „Fiat“ Torino: automobile de persoană, camioane și accesorii, am predat-o pentru județele Sibiu și Alba de jos, firmei:

**FRĂȚII ADAMI, ÎN SIBIU.**

Toate întrebările sunt a se adresa direct către reprezentantul nostru numit.  
1051 2-2  
Vînzarea produselor „FIAT“ BUCUREȘTI.

De sărbătorile Paștilor fiecare cunoscător de bere să bea de probă o sticlă de

**Bere Thomas-Rex**

și se va convinge că e cea mai plăcută și mai bună bere dela Fabrica de bere din comuna Sadu (j. Sibiu).

Deposit: **PETRU ȘTEFAN, Oraștie**  
(1157) (Hotel „Transyvania“). 1-2

**Mașini de fabricat țigla, — de vânzare.**

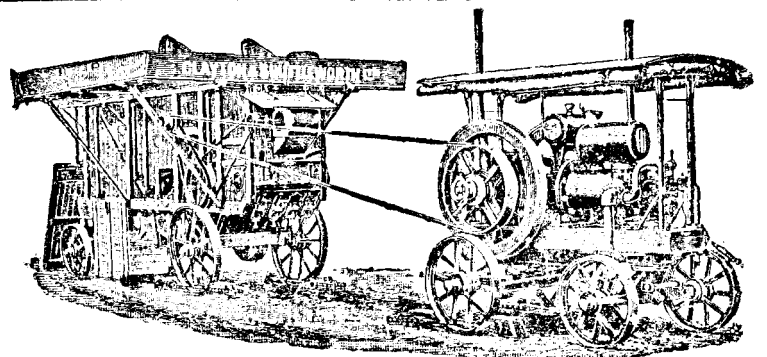
Subscribul vînd mașinile mele de fabricat țigla de ciment în horj și anume:

Două garnituri complete, avînd 1600 forme; o mașină pentru scoocuri (vălăe) pentru vîrfurile coprișului și colțuri, — și tot ce se recere la fabricare.

Mașinile se pot vedea la subscribul:

**„FABRICA DE ȚIGLE DE CIMENT I. HERTĂ,**  
Oraștie, Str. Cogaîn ceana (Prundului) 29.  
(1054) 1-4

**CAROL F. JIKELI Aiba-Iulia și Sibiu.**



Reprezentanța vestitei fabricii: **Hofherr-Schranz, Clayton-Schuttleworth** din Viena.

Livrează toate articolele agricole și mai ales motoare cu mașini de treerat, în diferite mărimi.

Prețurile și condițiile se dau la cerere.

**Beția**

Cine voește a scăpa de patima acestă uricioasă, să întrebuințeze „**Antibetismul Vértas**“, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

**Farmacia la „VULTURUL ALB“** Nr. 33, Lugoj, Banat.

Bolnavii de **PLĂMANI** astmatici bolnavi de pept scrofuloși anemici săraci de sînge slăbiți

află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin **Siropul VERTEȘ** 4 sticle 540 lei prin ramburs.